

ลาวกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
: กรณีศึกษาความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ ค.ศ. 1990 – 2005

นาย พันสี วิพาวัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**LAOS AND UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMS
: A CASE STUDY OF COOPERATIONS ON NATIONAL DEVELOPMENT, 1990 -2005**

Mr. Phansy viphavanh

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations

Department of International Relations

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

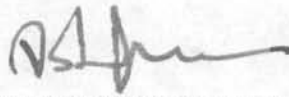
Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501289

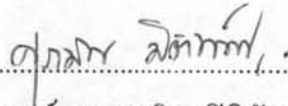
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลาว กับ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
โดย นาย พันสี วิพวัน
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

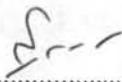

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. จรัส สุวรรณมาลา)

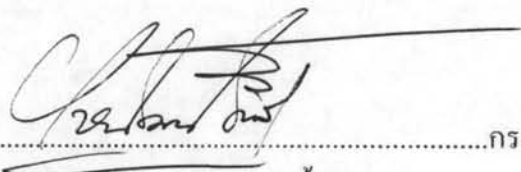
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภูมิตร ปิติพัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ ค้ำชู)

**พันธิ วิพาวัน: ลาวกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ: กรณีศึกษาความร่วมมือในการพัฒนา
ประเทศ ค.ศ. 1990 – 2005 (LAOS AND UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMS: A
CASE STUDY OF COOPERATIONS ON NATIONAL DEVELOPMENT 1990 – 2005)**

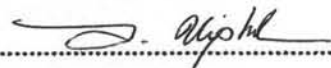
อาจารย์ที่ปรึกษา: รงศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข, 97 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการความร่วมมือระหว่างลาวกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติช่วงปี ค.ศ. 1990 – 2005 โดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลักคั้งให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันในช่วงเวลาดังกล่าว การศึกษานี้ได้นำเอาแนวความคิดเรื่อง โครงสร้างอำนาจและแนวความคิดโลกาภิวัตน์เป็นกรอบในการวิเคราะห์โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสมมติฐานที่ว่า “ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศระหว่าง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในการพัฒนาประเทศเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายในการพัฒนาประเทศจากนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจระบบสังคมนิยมสู่ระบบกลไกตลาด ที่เรียกว่า จีนตนาการใหม่”

จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและภายในประเทศเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่าง สปป ลาวกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศจากระบบสองขั้วอำนาจ(bipolar)คือสหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกาเป็นระบบขั้วเดียว(unipolar)ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเพียงผู้เดียว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการดำเนินนโยบายของประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศลาวซึ่งเป็นประเทศเล็กมีเศรษฐกิจอ่อนแอและไม่มีทางออกสู่ทะเลทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมมีข้อจำกัด ด้วยเหตุนี้การพัฒนาประเทศของลาวจึงต้องอาศัยความร่วมมือและการพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างชาติ ดังนั้นลาวจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ หันไปให้ความร่วมมือกับนานาชาติมากขึ้นเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศตะวันตกและองค์การระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ลาวและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจึงมีพัฒนาการความร่วมมือระหว่างกันอย่างสร้างสรรค์ อันนำไปสู่ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างกัน

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

488 1183324: MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEY WORD : LAOS/ UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAM/DEVELOPMENT POLICY

PHANSY VIPHAVANH: LAOS AND UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMS

THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. SURACHART BAMRUNGSUK. 97pp.

This thesis aims to study the development of the cooperation between Lao PDR and United Nations Development Program (UNDP) from 1990 to 2005 by analyzing the main factors for the creation of the cooperation in that period. This study is based on the power structure and globalization. This thesis's aims to study "The Economic cooperation and national development between Lao People's Democratic Republic and the United National Development Program in national development which resulted from the changing of the development policy from Socialist Economic Development Policy to Market Economy so called New Thinking"

The study shows that the changing of inter and national relations environment are the main factors for the creation of the cooperation between Lao PDR and the United Nations Development Program, the changing of the world political system from bipolar world, Russia and United State of America to unipolar world which has only United State of America is leader. This causes serious problems for policy implementation of the others socialist countries, especially Laos which is a small country with least development. It is also a land lock country which limits its economic development. Therefore, the national development of Laos is relied on the cooperation and depended on the assistance from other countries. So Laos has to change its development strategy and open the door more cooperation with the world for receiving more aids and assistance from the west and international organizations. For these reasons, Laos and UNDP have consistently development their constructive cooperation to a higher level and closer.

Department International Relations

Field of study International Relations

Academic year 2007

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาในการชี้แนะแนวทางในการศึกษาและ สอดแทรกข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์รวมถึงคอยตรวจสอบความถูกต้องในการศึกษาจนกระทั่งเอกสาร วิทยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุภมิตร ปิติพัฒน์ ประธานกรรมการและรองศาสตราจารย์ ดร. ไซยวัฒน์ คำชู กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์มาโดยตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้การสนับสนุน ข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่คอยช่วยเหลือด้านการเรียนและแลกเปลี่ยนกำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้วิจัยมีแรงใจในการศึกษาให้สำเร็จลุล่วง

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เข้าใจให้การสนับสนุนให้กำลังใจและ ช่วยเหลือผู้วิจัยมาตลอดและเป็นเบ้าหลอมแบบอย่างที่ดีเยี่ยมแก่ผู้วิจัยในการก้าวเดินต่อไปในอนาคต

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมุติฐาน.....	3
1.3 กรอบความคิดในการศึกษา.....	3
1.4 การสำรวจวรรณกรรม.....	5
1.5 วิธีการศึกษา.....	7
1.6 ขอบเขตในการศึกษา.....	7
1.7 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	8
1.8 ประโยชน์ในการศึกษา.....	8
1.9 การนำเสนอ.....	9
บทที่ 2 แนวทางการพัฒนาประเทศของลาวก่อนการปฏิรูปปี ค.ศ. 1975 - 1985	10
2.1 สภาพทั่วไปของการพัฒนาเศรษฐกิจในลาว.....	10
2.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของลาว.....	11
2.3 การดำเนินแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของลาวช่วงปี ค.ศ.1975-1985.....	15
2.4 ความช่วยเหลือของสหภาพโซเวียตที่ให้แก่ สปป ลาว.....	28
บทที่ 3 การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ.....	31
3.1 ปัจจัยที่มีผลผลักดันให้ลาวเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศยุคหลังสงครามเย็น.....	31
3.1.1 ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอก.....	31
3.1.1.1 ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจของสังคมนิยมยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต.....	31

3.1.1.2	การปฏิรูปของสหภาพโซเวียตในสมัยกอร์บาเชฟกับผลกระทบ ต่อประเทศสังคมนิยม.....	35
3.1.1.3	การปรับนโยบายของสหภาพโซเวียตต่อจีน.....	40
3.1.1.4	บทบาทของจีนต่อเวียดนามในการถอนทหารออกจากกัมพูชา.....	46
3.1.2	ปัจจัยสภาพแวดล้อมในประเทศ.....	50
3.1.2.1	ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจของลาว.....	50
3.1.2.2	แนวทางการดำเนินการปฏิวัติ 3 ประการ.....	59
3.1.2.3	การปฏิรูปเศรษฐกิจภายใต้้นโยบาย “จินตนาการใหม่”.....	61
3.2	กระบวนการกำหนดนโยบายตามแนวคิด “จินตนาการใหม่”.....	65
3.2.1	จินตนาการใหม่ (New Thinking).....	67
3.2.1.1	ที่มาของจินตนาการใหม่.....	67
3.2.1.2	สาระสำคัญของจินตนาการใหม่.....	69
บทที่ 4	ความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับโครงการพัฒนาแห่ง สหประชาชาติ ค.ศ.1990- 2005.....	71
4.1	คำประกาศว่าด้วยหน้าที่ของสหประชาชาติใน สปป ลาว.....	72
4.1.1	โครงสร้างความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของสหประชาชาติ.....	73
4.1.1.1	วัตถุประสงค์ในการสนองตอบความจำเป็นพื้นฐานของ ประชากรลาว.....	74
4.1.1.2	วัตถุประสงค์ทางด้านการพัฒนาชนบท.....	76
4.1.1.3	วัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาองค์กรที่รับผิดชอบในการกำหนด และดำเนินนโยบาย (governance).....	78
4.1.1.4	วัตถุประสงค์ของสหประชาชาติในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ.....	79
4.2	การดำเนินกิจกรรมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของสหประชาชาติใน สปป ลาว.....	80
4.2.1	รูปแบบของความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของสหประชาชาติใน สปป ลาว.....	83
4.2.2	การดำเนินกิจกรรมด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาขององค์กรของสหประ ชาชาติใน สปป ลาว.....	87
บทที่ 5	บทสรุป.....	89
	รายการอ้างอิง.....	93
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	97

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	Sect oral Output Growth in Lao PDR, 1981-1985.....23
2.2	Summary Indicators of Economic Performance, 1978-1980.....24
2.3	Laotian Central Government Budget, 1981-1985.....25
2.4	Lao PDR: Balance of payment, 1981-1985.....26
2.5	เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบเศรษฐกิจแบบบังคับ.....28
2.6	ความช่วยเหลือของสหภาพโซเวียตต่อ สปป ลาว ปี ค.ศ. 1976-1990 (ล้านรูเบิล).....29
3.1	Net Material Product (NMP).....32
3.2	ดุลการค้าของประเทศสังคมนิยมยุโรปตะวันออก* และสหภาพโซเวียต ปี ค.ศ. 1981-1985.....33
3.3	สถิติการหลบหนีของประชาชนลาวออกนอกประเทศสู่ค่ายอพยพในจังหวัดหนองคาย และอุบลราชธานี (หน่วย: คน).....53
3.4	ปริมาณการผลิตข้าวของลาว (ค.ศ. 1975-1980).....55
3.5	มูลค่าสินค้าเข้าและสินค้าออก.....55
3.6	สถิติการเพิ่มขึ้นของสหกรณ์การเกษตรในลาว.....57
3.7	ดัชนีบ่งชี้สภาวะเศรษฐกิจลาว ปี ค.ศ. 1980-1985.....58
3.8	ความแตกต่างระหว่างกลไกเศรษฐกิจเก่าและกลไกเศรษฐกิจใหม่.....65